

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

ČETVRTI ODJEL

**PREDMET DAMJANOVIĆ I EUROMAG D.O.O. protiv BOSNE I
HERCEGOVINE**

(Aplikacija br. 17248/11)

PRESUDA

STRASBOURG

31.10.2017. godine

Ova presuda je konačna ali su u njoj moguće redakcijske izmjene.

U predmetu Damjanović i Euromag D.O.O. protiv Bosne i Hercegovine,

Evropski sud za ljudska prava (Četvrti odjel), zasjedajući kao odbor u sljedećem sastavu:

Carlo Ranzoni, *predsjednik*,

Faris Vehabović,

Péter Paczolay, *sudije*,

i Andrea Tamietti, *zamjenik registrara Odjela*,

nakon vijećanja na sjednici zatvorenoj za javnost dana 10.10.2017. godine,

donio je sljedeću presudu koja je usvojena navedenog datuma:

POSTUPAK

1. Postupak u ovom predmetu pokrenut je na osnovu aplikacije protiv Bosne i Hercegovine (br. 17248/11) koju je prema članu 34. Konvencije o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda („Konvencija“) Sudu podnio državljanin Bosne i Hercegovine i Srbije, g. B. Damjanović („prvi aplikant“) i poduzeće registrirano u Bosni i Hercegovini, Euromag d.o.o. („drugi aplikant“) dana 30.12.2010. godine.

2. Aplikante je zastupao g. Lj. Živadinović, advokat iz Beograda. Vladu Bosne i Hercegovine („vlada“) zastupala je njena tadašnja zastupnica gđa M. Mijić.

3. Dana 31.01.2015. godine aplikacija je dostavljena vladi.

4. Vlada Srbije je također obaviještena o aplikaciji, ali nije iskoristila svoje pravo iz člana 36. stav 1. Konvencije i pravila 44. Pravila Suda da intervenira u postupku.

ČINJENICE

5. Prvi aplikant, rođen 1955. godine, živi u Beogradu, u Srbiji. Drugi aplikant je poduzeće u privatnom vlasništvu, koje je osnovao prvi aplikant 1990. godine, sa registriranim sjedištemu u Ilijašu - Podlugovi, Bosna i Hercegovina.

6. Dana 19.12.2001. godine drugi aplikant je zatražio odobrenje da izgradi benzinsku pumpu na glavnom autoputu u Bosni i Hercegovini.

7. Dana 21.10.2002. godine Federalna direkcija cesta Bosne i Hercegovine („direkcija“) odbila je taj zahtjev. Drugi aplikant se žalio dana 31.10.2002. godine.

8. Dana 28.02.2003. godine, Federalno Ministarstvo je potvrdilo to rješenje.

9. Dana 28.03.2003. godine drugi aplikant je pokrenuo postupak za sudsko preispitivanje pred Vrhovnim sudom Federacije Bosne i Hercegovine („Vrhovni sud“).

10. Dana 25.08.2005. i 24.08.2006. godine drugi aplikant je podnio urgencije Vrhovnom sudu za ubrzanje postupka.

11. Dana 22.11.2006. godine Vrhovni sud je poništio rješenja od 21.10.2002. i 28.02.2003. godine (vidi tačke 7-8 gore u tekstu) iz procesnih razloga, a predmet je vraćen na ponovno odlučivanje direkciji.

12. Dana 9.05.2007. godine drugi aplikant je obavijestio Vrhovni sud da presuda od 22.11.2006. godine još uvijek nije izvršena.

13. Dana 16.08.2007. godine direkcija je odbila zahtjev drugog aplikanta. Dana 30.08.2007. godine drugi aplikant se žalio.

14. Dana 8.11.2007. godine drugi aplikant se žalio Upravnom inspektoratu Federalnog ministarstva pravde zbog šutnje administracije.

15. Dana 12.11.2007. godine Federalno ministarstvo je potvrdilo rješenje od 16.08.2007. godine (vidi tačku 13. gore u tekstu). Rješenje je dostavljeno drugom aplikantu dana 18.04.2008. godine.

16. Dana 30.05.2008. godine drugi aplikant je pokrenuo postupak za sudsko preispitivanje kod Vrhovnog suda sa zahtjevom da se ponište rješenja od 16.08.2007. i 12.11.2007. godine (vidi tačke 13. i 15. gore u tekstu). Dana 31.08.2009. godine Vrhovni sud je ustupio zahtjev Kantonalnom sudu u Mostaru kao nadležnom sudu.

17. Dana 27.11.2009. godine Kantonalni sud u Mostaru odbio je zahtjev za sudsko preispitivanje.

18. Dana 6.01.2010. godine aplikant je podnio zahtjev Vrhovnom sudu za vanredno preispitivanje odluke od 27.11.2009. godine, koji zahtjev je odbijen kao neosnovan 12.05.2010. godine. Ta odluka je dostavljena drugom aplikantu 9.07.2010. godine.

19. Dana 6.09.2010. godine drugi aplikant je podnio apelaciju Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine („Ustavni sud“) žaleći se naročito zbog dužine upravnog postupka.

20. Dana 23.12.2013. godine Ustavni sud je odbio apelaciju kao neosnovanu. Ustavni sud je naveo da je relevantni postupak trajao ukupno osam godina i pet mjeseci, da su nadležni organi donijeli sedam raznih odluka, te da, stoga, dužina postupka nije bila pretjerana.

PRAVO

I. NAVODNA POVREDA ČLANA 6. stav 1. KONVENCIJE

21. Aplikanti su se žalili da dužina upravnog postupka o kojemu je riječ nije bila spojiva sa zahtjevom sadržanim u članu 6. stav 1. Konvencije koji se odnosi na „razuman rok“, a koji glasi:

„Prilikom odlučivanja o njegovim građanskim pravima i obavezama ... svako ima pravo na ...suđenje u razumnom roku....pred ...sudom...“

22. Sud zapaža da je postupak započeo 31.10.2002. godine kada se drugi aplikant žalio na rješenje od 21.10.2002. godine (vidi tačku 7. gore u tekstu), te da je završio 9.07.2010. godine kada je posljednja odluka u upravnom postupku dostavljena drugom aplikantu (vidi tačku 18. gore u tekstu). Tako je postupak trajao više od sedam godina i osam mjeseci pred dva nivoa nadležnosti (vidi, na primjer i *mutatis mutandis*, *Dumanovski protiv Bivše Jugoslavenske Republike Makedonije*, br. 13898/02, tačka 35, 8.12.2005).

A. Dopuštenost

1. Prvi aplikant

23. Iako tužena država nije prigovorila u pogledu nadležnosti Suda *ratione personae*, ovo pitanje zahtijeva da ga Sud razmotri *ex officio* (vidi, na primjer, *Sejdić i Finčić protiv Bosne i Hercegovine* [GC], br. 27996/06 i 34836/06, tačka 27, ESLJP 2009).

24. Sud podsjeća da je zanemarivanje pravnog subjektiviteta opravdano samo u izuzetnim okolnostima, odnosno kada je jasno utvrđena nemogućnost poduzeća da se obrati Sudu putem organa uspostavljenih prema njegovom statutu ili – u slučaju likvidacije – putem njegovih likvidatora (vidi *Agrotexim i drugi protiv Grčke*, 24.10.1995, tačka 66, Serija A br. 330-A, i *Samardžić i AD Plastika protiv Srbije*, br. 28443/05, tačka 30, 17.07.2007).

25. U predmetnom slučaju, drugi aplikant se obratio Sudu putem njegovog direktora, dok prvi aplikant, iako jedan od osnivača poduzeća, nije bio strana u postupku pred domaćim organima.

26. Prema tome, prvi aplikant ne može tvrditi da je „žrtva“, povrede zahtjeva koji se odnosi na „razuman rok“ u smislu člana 34. Konvencije, do koje je navodno došlo u postupku o kojemu je riječ. Slijedi da je ovaj aspekt predmeta nespojiv *ratione personae* s odredbama Konvencije, u smislu člana 35. tačka 3, te se mora odbaciti u skladu sa članom 35. stav 4.

2. Drugi aplikant

27. Sud zapaža da pritužba drugog aplikanta nije očigledno neosnovana u smislu člana 35. stav 3. Konvencije. Sud nadalje zapaža da ona nije nedopuštena niti po bilo kojem drugom osnovu. Stoga se ona mora proglasiti dopuštenom.

B. Meritum

28. Sud ponavlja da se opravdanost dužine postupka mora cijeliti u svjetlu okolnosti predmeta te u odnosu na sljedeće kriterije: složenost predmeta, ponašanje aplikanta i nadležnih vlasti, te šta je za aplikanta bilo u pitanju u samom sporu (vidi, među mnogim drugim izvorima, *Frydlender protiv Francuske* [GC], br. 30979/96, tačka 43, ESLJP 2000-VII).

29. Sud je često utvrđivao povrede člana 6. stav 1. Konvencije u predmetima u kojima su pokretana slična pitanja poput onog u predmetnom slučaju (vidi *Frydlender*, citiran gore u tekstu).

30. Nakon što je pregledao sve materijale koji su mu podneseni, Sud smatra da vlada nije iznijela bilo kakve činjenice ili argumente koji bi ga mogli ubijediti da donese drugačiji zaključak u predmetnom slučaju. Imajući u vidu svoju sudsku praksu na ovu temu, Sud smatra da je u ovom predmetu dužina postupka bila pretjerana i nije ispunila zahtjev koji se odnosi na „razuman rok“.

Stoga je došlo do povrede člana 6. stav 1. Konvencije u odnosu na drugog aplikanta.

II. PRIMJENA ČLANA 41. KONVENCIJE

31. Član 41. Konvencije propisuje:

„Ukoliko Sud utvrdi da je došlo do povrede Konvencije ili njenih Protokola, te ukoliko zakonodavstvo visoke ugovorne strane o kojoj je riječ omogućuje samo djelomično obeštećenje, Sud će, po potrebi, odrediti pravičnu naknadu oštećenoj strani.“

A. Odšteta

32. Drugi aplikant je zahtijevao 1.000.000 eura na ime nematerijalne štete.

33. Vlada je istakla da je potraživani iznos pretjerano visok.

34. Sud podsjeća da ne može isključiti mogućnost da komercijalnom poduzeću može biti dosuđena naknada nematerijalne štete (vidi *Comingersoll S.A. protiv Portugala* [GC], br. 35382/97, tačka 35, ESLJP 2000-IV). Imajući u vidu okolnosti predmetnog slučaja, Sud smatra da je drugi aplikant, iako pravno lice, morao pretrpjeti takvu štetu. Stoga mu Sud

dosuđuje 2.100 eura za tu stavku, kao i svaki porez koji mu se može zaračunati.

B. Troškovi i izdaci

35. Drugi aplikant je zahtijevao 2.847 eura na ime troškova i izdataka u postupcima pred domaćim sudovima, te 3.197 eura za troškove i izdatke u postupku pred Sudom.

36. Vlada je osporila taj zahtjev.

37. Prema praksi Suda, aplikant ima pravo na nadoknadu troškova i izdataka samo u mjeri u kojoj je pokazano da su oni stvarno nastali, da su bili neophodni i da je njihov iznos opravdan. To znači da ih je aplikant platio ili da ih je dužan platiti u skladu s pravnom ili ugovornom obavezom, te da su oni bili neizbježni kako bi se spriječile utvrđene povrede ili da bi se dobilo obeštećenje. Sud zahtijeva podnošenje računa i faktura sa stavkama troškova koje sadrže dovoljno detalja kako bi Sud mogao utvrditi u kojoj mjeri su navedeni uvjeti ispunjeni (vidi *Maktouf i Damjanović protiv Bosne i Hercegovine* [GC], br. 2312/08 i 34179/08, tačka 94, ESLJP 2013 (izvaci)). U predmetnom slučaju, imajući u vidu dokumente u posjedu Suda i gore navedene kriterije, Sud smatra da je opravdano dosuditi iznos od 500 eura, kao i svaki porez koji se može zaračunati drugom aplikantu, za naknadu troškova po ovoj stavci.

C. Zatezna kamata

38. Sud smatra primjerenim da se zatezna kamata zasniva na najnižoj kreditnoj stopi Evropske centralne banke uvećanoj za tri postotna boda.

IZ NAVEDENIH RAZLOGA, SUD JEDNOGLASNO,

1. *Proglašava* aplikaciju dopuštenom u odnosu na drugog aplikanta, a preostali dio aplikacije nedopuštenim;
2. *Utvrdjuje* da je došlo do povrede člana 6. stav 1. Konvencije;
3. *Utvrdjuje*
 - (a) da tužena država mora drugom aplikantu isplatiti, u roku od tri mjeseca, sljedeće iznose koji će se pretvoriti u valutu tužene države prema tečaju na dan izmirenja:
 - (i) 2.100 eura (dvije hiljade i sto eura), kao i svaki porez koji se može zaračunati, na ime nematerijalne štete;

(ii) 500 eura (pet stotina eura), kao i svaki porez koji se može zaračunati drugom aplikantu, na ime troškova i izdataka;

(b) da će se od isteka navedenog roka od tri mjeseca do izmirenja, na navedene iznose plaćati obična kamata po stopi jednakoj najnižoj kreditnoj stopi Evropske centralne banke u periodu neplaćanja, uvećanoj za tri postotna boda;

4. *Odbija* preostali dio zahtjeva drugog aplikanta za pravičnu naknadu.

Sačinjeno na engleskom jeziku i dostavljeno u pisanom obliku dana 31.10. 2017. godine, u skladu s pravilom 77. stavovi 2. i 3 Pravila Suda.

Andrea Tamietti
zamjenik registrara

Carlo Ranzoni
predsjednik